

اصالت سنجی

مقاله پژوهشی

خلاصه انگلیسی این مقاله با عنوان:

Culture-led regeneration of urban centers with emphasis on reviving historical elements and creating identity spaces (case study: city center of Takab)

در همین شماره به چاپ رسیده است.

شهرسازی ایران، دوره ۵، شماره ۸، بهار و تابستان ۱۴۰۱، صفحه ۱ - ۲۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۷/۲، تاریخ بررسی اولیه: ۱۴۰۰/۷/۱۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵، تاریخ

انتشار: ۱۴۰۱/۱/۱۵

باز آفرینی فرهنگ مبنای مراکز شهری با تاکید بر احیای عناصر تاریخی و ایجاد فضاهای هویتمند؛ مطالعه موردی: مرکز شهر تکاب

داود عین‌اللهی*

کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

عبدالحمید قنبران

دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

چکیده: در سال‌های اخیر بازآفرینی فرهنگ مبنا به عنوان راهکاری نوین توانسته با بهبود توسعه ویژگی‌های منحصربه‌فرد مکان، پاسخگوی از دست رفتن معانی مکان‌ها و تفاوت‌ها و تمایزات، به شکل‌گیری تصویری دوباره و قوی‌تر از قبل و تا حد ممکن منحصربه‌فرد، برای برون‌رفت از مشکلات موجود در مراکز شهری و بافت‌های با ارزش تاریخی کمک نماید. در این پژوهش نیز سعی شده است تا جایگاه بازآفرینی فرهنگ مبنا در امر کیفیت بخشی به محدوده تاریخی و فرهنگی شهر تکاب شناسایی گردد و متناسب با آن به ارائه راهکارهای طراحی در این مکان اقدام شود.

روش تحقیق این مطالعه، بصورت توصیفی-تحلیلی می‌باشد. گردآوری داده‌ها بر اساس شیوه‌های میدانی و کتابخانه‌ای بوده و ابزارهای لازم برای این امر شامل: مطالعه کتب، مقالات، اسناد و طرح‌های توسعه شهری، مصاحبه ژرف‌کاوانه با اهالی، پرسشنامه و مشاهده بوده و برای نظرخواهی از کارشناسان و بومی‌سازی معیارهای مربوطه، تکنیک دلفی به کار برده شده است. در ادامه به منظور تدقیق معیارها و انتخاب سیاست‌های مناسب از تکنیک سوات نیز بهره گرفته شده است. در پایان اطلاعات به دست آمده دسته‌بندی و توسط نرم‌افزارهای آماری همچون SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. بر اساس نتایج بدست آمده به ارائه چارچوب طراحی شهری و راهنمای طراحی شهری مبتنی بر بازآفرینی فرهنگ مبنا در محدوده مورد نظر اقدام گردیده است.

واژگان کلیدی: بازآفرینی فرهنگ مبنا، مرکز شهر، عناصر تاریخی و هویتی، شهر تکاب.

*مسئول مکاتبات: نشانی الکترونیکی: davooodeynollahi@gmail.com

۱- مقدمه

یا سیاسی همواره در آن جریان داشته، با قلب تاریخ شهر تپیده و سرگذشت شهر را رقم زده است (Tavassoli, 1992:40). منطقه مرکزی شهرها که قلب شهر را تشکیل می‌دهند و هسته اولیه اکثر شهرها و بازار اصلی شهر در آن قرار دارد به تدریج به

فضاهای شهری یکی از اصلی‌ترین عناصر ساخت فضایی شهر هستند که همراه با تاریخ یک ملت در ادوار مختلف، به وجود می‌آیند و دگرگون می‌شوند. این عنصر که فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

شهری گذشته و به روز رسانی عملکرد آن‌ها در نظام شهری کنونی همراه با جلوگیری از رکود بیشتر و بازگرداندن کارایی و رونق این فضاهای تاریخی و فرهنگی در قلب شهر تکاب بپردازد.

در راستای پاسخگویی به اهداف مطرح شده،

پرسش‌های پژوهش به صورت زیر تدوین می‌شوند:

- چگونه می‌توان با اولویت قراردادن فرهنگ، به بازآفرینی شهری در مرکز شهر تکاب کمک نمود؟
- عناصر شهری واجد ارزش تاریخی چه نقشی در بازآفرینی مراکز شهری دارند و چه عللی سبب افول نقش آن‌ها در زمان حال شده است؟
- اصول و معیارهای حاکم در طراحی فضاهای عمومی در بخشی از بافت تاریخی و فرهنگی مرکز تاریخی شهر تکاب چه می‌تواند باشد؟

۲- مبانی نظری تحقیق

- ارتباط فرهنگ و شهر: فرهنگ شهری را می‌توان مفهومی نسبتاً پیچیده و فراگیر دانست که از مولفه‌های تشکیل دهنده فضای شهری در سه بعد، همچون مولفه کالبد (یادمان‌ها، بناها و کالبد معمارانه فرهنگی- تاریخی)، عملکرد (فعالیت‌های نمادین و فرهنگی، تعاملات و ارتباطات و تجربه فردی) و معنا (خاطرات، تصورات، آیین‌ها، ارزش‌ها، مفاهیم فرهنگی، معناها، آداب و رسوم) تاثیر می‌پذیرد. به بیان دیگر فرهنگ شهری با قرارگرفتن بر بستر و عرصه عمومی، تبلور و معنا یافته و به واسطه مجموعه‌ای از ارتباطات و تعاملات تعریف می‌شود.

- مرکز شهر: در حقیقت ناحیه کانونی و مرکزی شهر- نه لزوماً در معنای هندسی آن- تعریف می‌شود که بستر وقوع، شکل‌گیری و تجمع مهم‌ترین فعالیت‌های شهری، خاطرات جمعی و تجلی‌گاه حضور اجتماعی تمامی مردم شهر بوده و در عین حال می‌تواند بخش عمده‌ای از تعاملات اداری و اقتصادی شهر را در خود جای دهد. علاوه بر این، مرکز هر شهر،

مرکز تجاری و کسب و کار مرکزی تبدیل می‌گردد. در این محدوده است که فعالیت‌های تجاری و اجتماعی تمرکز می‌یابند و خطوط حمل و نقل از هر جانب شهر به آنجا منتهی می‌شوند (Ahmadian, 2021: 14).

عناصر تاریخی و فضاهای فرهنگی هویتی شهرها که در مرکز شهر قرار گرفته‌اند و روزگاری به عنوان اصلی‌ترین عضو، حیات آن را سبب می‌شدند، امروزه گنجینه‌های کالبدی و فضایی شهرها هستند. بافت‌هایی که این عناصر و فضاهای شهری در آن قرار گرفته‌اند، منابع ارزشمندی به لحاظ فرهنگی، اجتماعی و هویتی برای شهرها محسوب می‌گردند؛ که امروزه به دلایل مختلف کارایی و سرزندگی خود را از دست داده‌اند و با زوال و افول تدریجی دست و پنجه نرم می‌کنند. از این رو بازآفرینی مراکز و بافت‌های تاریخی شهری از اهمیت زیادی برخوردار است. در این میان رویکرد بازآفرینی فرهنگ محور به عنوان رویکردی امروزی و یکپارچه‌نگر، فعالیت‌ها و رویدادهای فرهنگی را به مثابه عامل تسهیل‌گر و نیروی محرکه بازآفرینی شهری قرار می‌دهد (Lotfi, 2011). با توجه به ظرفیت‌های فرهنگی و میراث غنی تاریخی در شهر تکاب، رویکرد بازآفرینی فرهنگ‌محور با استفاده از منابع و سرمایه‌های فرهنگی درون مرکز شهر می‌تواند منجر به تجدید حیات مرکز تاریخی شهر تکاب گردد. در راستای بررسی این رویکرد، بخش مرکزی شهر تکاب که مشتمل بر بافت تاریخی و عناصر با ارزش می‌باشد به عنوان زمینه‌ای مناسب جهت انجام این پژوهش انتخاب شد.

مسئله اساسی این تحقیق چگونگی استفاده از مؤلفه‌های فرهنگی اجتماعی در بازآفرینی و نوسازی مراکز شهری برای احیای فضاهای فرهنگی- هویتی و عناصر تاریخی و به طور خاص مرکز شهر تکاب است. لذا این پژوهش سعی بر آن دارد که با تبیین جایگاه بازآفرینی فرهنگ محور در امر احیای مراکز شهری، به بررسی امکان بازگرداندن نقش و جایگاه عناصر

تا احیاء فضای باز و یا معرفی یک برنامه که فعالیت فرهنگی به عنوان تعریف مجدد برند آن مکان استفاده می‌شود، صورت پذیرد (Safdari, 2014: 27).

• بازآفرینی فرهنگی: در این مدل، فعالیت فرهنگی در کنار سایر فعالیت‌های حوزه‌های محیطی، اجتماعی و اقتصادی با استراتژی‌های مکان پیوند دارد. این مدل بسیار نزدیک به نظریه "برنامه‌ریزی فرهنگی" به منظور سیاست‌های فرهنگی و بازآفرینی شهری است.

• بازآفرینی و فرهنگ: در این مدل فعالیت‌های فرهنگی پیوند کاملی با برنامه‌ریزی‌های جامع و استراتژی‌های توسعه ندارد و مقیاس مداخلات اغلب کوچک هستند و در بعضی موارد، هیچ تدارکات برنامه‌ریزی شده‌ای وجود ندارد؛ ممکن است ساکنان (افراد یا سرمایه‌گذاران) و سازمان‌های فرهنگی، به این خلأ پاسخ دهند و خود دخالت کنند (سخنرانی در یک کتابخانه، تشکیل کمیسیون هنرمندان برای ایجاد علائم و مبلمان خیابانی خاص برای ثبت تاریخچه محله، برگزاری یک برنامه موسیقی و مانند این موارد). هر چند مداخلات فرهنگی، بر فرآیندهای بازآفرینی، مدیریت امکانات و خدمات بی تاثیر نیستند.

- به نظر می‌رسد استراتژی‌هایی مانند روش بازآفرینی فرهنگی، بازآفرینی و فرهنگ و بازآفرینی فرهنگ مبنا که از طریق فرهنگ برای رویارویی با مشکلات اجتماعی و اقتصادی شهرها اتخاذ شده اهداف و متودولوژی مشخصی داشته باشند، اما ریچاردسون و ویلسون معتقداند که بین این نتایج و روش‌ها تشابهات بسیاری وجود دارد (Smith, 2006).

ریچاردسون و ویلسون این استراتژی‌هایی را که توسط حکومت‌ها و شهرها اتخاذ می‌شود را ذیل چند تیتیر دسته‌بندی می‌کنند؛ از جمله: سازه‌های تندیس‌وار، ساخت تندیس‌های معماری برای جذب بازدیدکنندگان، رویدادهای بزرگ مانند بازی‌های

شکل دهنده‌ی هویت و شخصیت آن شهر است.

- بازآفرینی شهری فرهنگ محور از دیدگاه اندیشمندان: همواره و از گذشته‌های دور هر شهری با فرهنگ و بارزهای فرهنگی مختص به خود، شناخته می‌شده است و این فرهنگ شهری و بازنمودهای آن، به عنوان جزئی جدایی ناپذیر از مناسبات شهر محسوب می‌شده است (Lotfi, 2011). در این نوع از بازآفرینی، عامل فرهنگ به عنوان یک راهبرد توسعه‌ای بسیار مهم در مقیاس محلی و جهانی مطرح می‌شود (Aminzadeh, 2012). به اعتقاد ایوانز (۲۰۰۱)، شهرها در راستای حفظ آینده پایدار در تلاش به دنبال تولید و کاربرد فرهنگ متناسب با خود می‌باشند و تاکید بیشتر وی بر نقش تأثیرگذار فرهنگ به عنوان محرکی بر بازآفرینی شهری و ایجاد کننده تنوع و تغییرات فرهنگی و اجتماعی می‌باشد. از نظر ایوانز آنچه نوزایی شهری خوانده می‌شود، ارتباط مستقیمی با بهره‌گیری و احیاء خصوصیات و ویژگی‌های فرهنگی و هویت محلی دارد و اینگونه بیان می‌نماید که در دوره پسا صنعتی شهر فرهنگی می‌تواند با خلق مجدد فضاهای شهری به بازآفرینی شهری منجر شود.

- در مطالعه‌ای که توسط Shaw و Evans در سال ۲۰۰۴ انجام گرفته است، سه مدل از ترکیب فرهنگ یا فعالیت‌های فرهنگی با فرآیند بازآفرینی را معرفی می‌کند؛ بازآفرینی فرهنگ مبنا؛ بازآفرینی فرهنگی؛ بازآفرینی و فرهنگ.

• بازآفرینی فرهنگ مبنا: در حقیقت در این نوع از بازآفرینی، فعالیت‌های فرهنگی نیرو محرکه و موتور بازآفرینی به حساب آمده و نقشی همانند کاتالیزور را بازی می‌کنند. این فعالیت‌ها اغلب به عنوان نماد بازآفرینی ذکر شده و می‌توانند نمایش عمومی قابل توجهی داشته باشند. این گونه اقدامات می‌تواند در طیفی از فعالیت‌ها از طراحی و ساخت (یا استفاده مجدد) یک یا چند ساختمان عمومی یا تجاری گرفته

دانست که در فهرست حفاظت قرار گرفته و از طریق توسعه مجدد، زندگی جدیدی به آن بخشیده شده است. این ساختمان‌ها توانایی این را دارند که بعد از تمیز و بازیافت شدن و ادغام در یک برنامه توسعه، شخصیت ویژه‌ای به فضا بدهند (Jones & Evans, 2008:122). با این حال هزینه استفاده مجدد از یک ساختمان قدیمی، از ساخت یک ساختمان جدید بیشتر خواهد بود و دقت و مهارت بیشتری برای پذیرش کاربری‌ها و امکانات جدید عملکردهای ساختاری و زیست محیطی طلب می‌کند.

- تکیه‌گاه فرهنگی و ساختمان‌های امضادار: بعد از خارج شدن معماری دوران پس از جنگ از سلايق عمومی مردم، این بار این گونه از معماری می‌توانست در فرآیند توسعه مجدد نادیده گرفته شود، نشانه‌های فرهنگی دیگری بر اساس آنچه چگونه باید در زمان حاضر ارزش گذاری شوند، تاکید شده و یا از فرآیند بازآفرینی محو شدند. غالبا مکانیزم تکیه‌گاه‌های فرهنگی به منظور ایجاد اعتماد برای سرمایه‌گذاری در قسمت‌های عمدتا ناکارآمد و نامرسوم شهر، مفید به نظر می‌رسند. نمونه بین‌المللی و کلاسیکی که می‌توان در آن استفاده از ساختمان‌های شاخص به عنوان محرک فعالیت‌های بازآفرینی را دید، ساخت موزه گوگنهايم در سال ۱۹۷۷ در شهر صنعتی و رو به فرسایش بیلباؤ در اسپانیا بود که توسط فرانک گهري طراحی شده است. این سوال همواره مطرح است که ساختمان گوگنهايم چه چیزی را در مورد بیلباؤ بازگو می‌کند و می‌توان مخفی شدن شهر و فرهنگ موجود آن را در پشت چنین نشانه معماری جهانی دید. این ساختمان به جاذبه‌ای توریستی و به نوعی شاهکار معماری در بین ساختمان‌هایی که به عنوان تکیه‌گاه فرهنگی عمل می‌کنند تبدیل شده است (Jones & Evans, 2008: 126).

- محدوده‌های فرهنگی: از نظر مونتگمری، محدوده‌های فرهنگی، می‌تواند مکانیزمی را برای

المپیک، پایتخت فرهنگی، مضمون‌سازی (خلق مضمونی بر اساس یک روایت)، استخراج میراث (استفاده از منابع گذشته برای توسعه گردشگری)، تحول مناطق صنعتی روبه انحطاط به مناطق تفریحی و فرهنگی و همچنین بناکردن و برگزاری رویدادهای فرهنگی و فستیوال‌ها (Miles, 2005:4).

- مضمون سازی: تلاش شهرها برای متمایز ساختن خود بوسیله یک مضمون (تم) فرهنگی مخصوص. برای مثال، رقابتی که لندن و نیویورک برای کسب عنوان "شهرهای جهانی" با یکدیگر دارند. به خصوص نیویورک که به عنوان پایتخت فرهنگی جهان شناخته می‌شود. در مقابل شهرهای کم امتیازتر، گزینه‌های انتخابی کمتری دارند، برای مثال شهر دیوار کشیده شده (دن بوش در هلند) و یا "پایتخت سیر جهان" (گیلوری، کالیفرنیا). بنابراین اینگونه به نظر می‌رسد که برای برخی از شهرها خودشان بودند کافی نیست و باید شناختی را از جایی غیر خود به استعاره بگیرند: همچون ونیز شمال (استکهلم، بورگ، سن پیترزبورگ، آمستردام)، آتن شمال (ادینبورگ) و یا ادینبورگ جنوب (داندین، نیوزلند) (Smith, 2006).

- توسعه مجدد کناره آب: توسعه مجدد کناره‌های آب که در گذشته صنعتی بوده‌اند نمونه کلاسیکی از چگونگی تغییرات ساختاری در اقتصاد جهانیست که فرصت‌های بازآفرینی را افزایش داده‌اند. توسعه مجدد کناره آب در حال حاضر انقدر مرسوم شده است که به عنوان یک کلیشه از بازآفرینی درآمده است، که روزگاری مردمان در اسکله و کشتی سازی زحمت می‌کشیدند.

- استفاده مجدد از ساختمان‌های تاریخی: تکرار مجدد مدها و سلیقه‌ها در طول تاریخ می‌تواند بسیار مهم باشد و حتی دور از ذهن نخواهد بود که در آینده مواردی ارزشمند تلقی شوند که اکنون از نظر فرهنگی ارزش کمتری دارند. آلبرت داک را می‌توان نمونه خوبی از نوع به خصوصی از ساختمان‌های تاریخی

صورت موقت تحت تاثیر قرار می‌دهند و مکان‌ها را در قالب وضعیت بصری فضایی و همچنین اجتماعی متحول می‌سازند.

- ساختمان‌های شاخص: رویدادها در صورتی که موقتی باشند و از طریق جلوه‌های معماری به نمایش گذاشته نشوند خطر بزرگ دربر نخواهند داشت. این استدلال را برای زیرساخت‌های شاخص نیز زمانی که به عنوان بخشی از یک رویداد بزرگ فرهنگی ساخته نشود می‌توان صادق دانست. معمولاً مقامات شهری بر این باورند که معماری باشکوه به صورت پیش فرض جذابیت و محبوبیت بسیاری در شهر دارد. این مورد را زمانی می‌توان صحیح فرض کرد که ساختمان شاخص کاملاً منحصربه‌فرد و قابل شناسایی باشد. شهرها از آن رو که همواره به دنبال معماری شگفت‌آور هستند به ناخودآگاه در دام ارائه تصویر یکسان از شهر گرفتار می‌شوند.

۳- روش شناسی تحقیق

روش تحقیق این مطالعه، به صورت توصیفی-تحلیلی می‌باشد. از سوی دیگر، این پژوهش به لحاظ اهداف، جزء پژوهش‌های کاربردی است. گردآوری داده‌ها از طریق شیوه‌های میدانی و کتابخانه‌ای انجام گرفته و ابزارهای لازم برای این امر شامل: مطالعه منابع مختلفی همچون کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها و ... اسناد و طرح‌های توسعه شهری منطبق با محدوده از سطح کلان تا خرد، گفت‌وگو با صاحب نظران، پرسشنامه، مصاحبه ژرف کاوانه با اهالی و مشاهده می‌باشد.

در گردآوری داده‌ها از تکنیک‌ها و روش‌هایی متناسب با موضوع پژوهش استفاده شده است از جمله نظرخواهی از کارشناسان مربوطه و بومی‌سازی معیارها با تکنیک دلفی و در ادامه از روش سوات استفاده شده است. فرایند تکنیک دلفی در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه در سه مرحله انجام گرفته است. داده‌های پژوهش در سه دور متوالی جمع‌آوری گردیدند و

بازآفرینی محدوده‌های فرسوده درون شهری بصورت آگاهانه ایجاد کند. از اینرو گونه‌بندی ایده‌آلی توسط وی از آنچه یک محدوده فرهنگی "خوب" را می‌سازد، شرایط الزامی و فاکتورهای موفقیت ارائه شده است (Montgomery, 2003: 293). در شمار بسیاری از شهرهای بزرگ و موفق محدوده‌های مشخصی وجود دارد که می‌توانند هنرمندان و کارآفرینان فرهنگی را به خود جذب کنند. این مکان‌ها معمولاً قدمت بالایی نیز دارند و در طی زمان به صورت ارگانیک با گسترش شهر شکل گرفته‌اند. این ظرف کالبدی، فضای مناسبی را برای پذیرش اقتصادهای نوآورانه و رویدادهایی را فراهم می‌کند که موجب رونق اقتصادی این مکان و نیروی محرکه اصلی بازآفرینی می‌شوند. این محدوده‌های فرهنگی تعریف شده را معمولاً می‌توان جزئی از بافت‌های مرکزی و درونی شهرها دانست؛ در این بخش از شهرها وجود ویژگی‌ها و پیشینه تاریخی، میراث کالبدی و ذخیره ساختمانی متناسب با نیاز کارکردهای فرهنگی، شرایط مناسب‌تری را برای تعریف محدوده‌های فرهنگی محیا می‌کنند (Lotfi, 2011).

- رویدادها: منحصربه‌فرد بودن و همچنین حضور موقتی از جمله عواملی هستند که می‌توان رویدادها را با آن‌ها شناخت. برای تحول شهر در مرحله فرهنگی خود، عمدتاً رویدادها برای دوره‌ای کوتاه طراحی می‌شوند. در این میان رویدادهای با مقیاس کوچکتر از آن جهت جذاب هستند که می‌توانند تصویر مثبتی از شهر را ارائه دهند. به علاوه اگر رویدادها به گونه‌ای باشند که در دوره‌ای خاص از سال تکرار شوند، آن‌ها این قابلیت را پیدا می‌کنند تا به عنوان ابزاری برای شناخته شدن و جلب توجه به کار برده شوند. از این رو یکی از مزیت‌های این چنین رویدادهایی را قابلیت انطباق آن‌ها با نیازهای گردشگران و پذیرش تغییرات در دستور کار فرهنگی می‌دانند. چون این ابزار از طریق ساختمان‌ها عرضه نمی‌شوند، وضعیت موجود را تنها به

لازم برخوردار است.

آمار توصیفی نیز از جمله تکنیک‌های مورد استفاده در تحلیل پرسشنامه مدنظر می‌باشد. از میان شاخص‌های آمار توصیفی، شاخص‌های میانگین، میانه و فراوانی تجمعی برای تعیین میزان اجماع نخبگان استفاده شده است. در پایان اطلاعات به دست آمده پس از دسته بندی، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. روش تجزیه و تحلیل این پژوهش هم از نوع کمی و هم کیفی است لذا برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای spss و excel استفاده می‌شود.

۴- نمونه موردی

دستیابی به اطلاعات پایه‌ای از محیط ضرورتی گریز ناپذیر علی‌الخصوص در مطالعات شهرسازی است. زیرا بدون شناخت محقق از ویژگی‌های محدوده مطالعاتی هر گونه تجزیه و تحلیلی با مشکلات خاص خود مواجه خواهد شد. از اینرو در انجام هر تحقیق و پژوهشی آشنایی با ویژگی‌های منطقه مورد مطالعه از اهمیت اساسی برخوردار می‌باشد.

محدوده مورد مطالعه در این پژوهش، شهر تکاب بوده که مرکز شهرستان تکاب می‌باشد. شهرستان تکاب یکی از شهرستان‌های استان آذربایجان غربیست که در منتهی‌الیه جنوب شرقی این استان واقع شده است. این شهر که در ارتفاع ۱۷۹۰ متری از سطح دریا قرار دارد طبق سرشماری رسمی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، دارای ۴۹۶۷۷ نفر جمعیت در قالب ۱۴۳۶۹ خانوار است. مانند هر شهری همواره محدوده‌های مرکزی و قدیمی شهرها دارای آثاری از گذشتگان خواهد بود که با بررسی آن‌ها می‌توان از تاریخ و فرهنگ پیشینیان اطلاعات ارزشمندی به دست آورد. از اینرو در ادامه به معرفی محدوده مرکزی شهر و عناصر واجد ارزش در این محدوده پرداخته می‌شود:

- دارالحکومه (قلعه سردار): در شهر تکاب ارگ و بارو دارالاماره هر چند به شکل موجود شهرهای بزرگ و قدیمی ایران وجود نداشته است. اما می‌توان در

سوال‌های حاصل از پرسشنامه در هر سه دور با استفاده از نرم‌افزار SPSS تحلیل گردیدند. که در مرحله اول تنها از تحلیل‌های آماری توصیفی یعنی سه شاخص میانه، میانگین و فراوانی تجمعی و در مرحله دوم و سوم از طریق محاسبه ضریب کندال و در انتها پایداری در دور دوم و سوم به کمک ضریب اسپیرمن سنجیده شدند. روش سوات نیز از جمله روش‌های استفاده شده در این پژوهش است که با استفاده از آن به تحلیل ویژگی‌های عمومی محدوده در قالب قوت‌ها و ضعف‌ها به عنوان عوامل داخلی و فرصت‌ها و تهدیدها در قالب عوامل خارجی تاثیرگذار بر محدوده پرداخته خواهد شد و در ادامه با رتبه بندی هر یک میزان اهمیت موارد مطرح شده در هر شاخص مورد بررسی قرار می‌گیرد و با بررسی آن‌ها عواملی با اهمیت و ارزش بالا به عنوان مهم‌ترین نوع اقدامات در قالب ارائه استراتژی‌های ته‌اجمی، اقتضایی، انطباقی و تدافعی بیان گردیده‌اند.

با توجه با اینکه بخشی از داده‌های تحقیق حاضر از طریق پرسش‌نامه جمع‌آوری شده‌اند، لازم است اعتبار و روایی آن‌ها، مورد سنجش قرار گیرند. در این پژوهش برای سنجش روایی پرسش‌نامه از تکنیک روایی محتوایی استفاده شده است بدین صورت که با قضاوت متخصصین درباره سوالات تحقیق مشخص شود که سوالات از نظر محتوایی و صوری تا چه میزان با محتوا و اهداف پژوهش همسو می‌باشند. در این زمینه چندتن از صاحب نظران امر با اعمال پیشنهادات و اصلاح مواردی سوالات پرسشنامه را از لحاظ محتوایی و روایی مورد تایید قرار دادند. برای سنجش پایایی پرسشنامه در این تحقیق از آزمون کرونباخ استفاده گردید. در این پژوهش آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه مورد نظر پس از توزیع آن و با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه گردید که مقدار آن برابر با ۰/۹۲ به دست آمد و از آنجایی که ضریب آلفا عددی بزرگتر از ۰/۷۰ را نشان می‌دهد، پرسش‌نامه از پایایی

قدیمی شهر قرار دارد، طبق اسناد تاریخی موجود در سال ۱۳۳۲ هجری قمری (۱۲۹۲ ه.ش) به فرمان سردار حسینعلی خان افشار در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار توسط معماران محلی احداث گردیده است. مسجد جامع شهر تکاب در کالبد سیمای این شهر به همراه بازار، همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین عناصر کالبدی، در یک هم‌پیوندی با ایفای نقش سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مذهبی خود مکمل نقش اقتصادی بازار و بازاریان در ادوار مختلف بوده است.

- بازار سنتی و روباز: در شهرهای اسلامی بازار محور اصلی و مرکز اقتصادی شهر بوده و انبارهای مهم، مراکز تولیدی، مراکز توزیع کالاهای گوناگون و مبادلات پولی در آن جای داشتند. بازار در شهرهای ایرانی-اسلامی به مثابه مهم‌ترین عناصر عملکردی قلمداد می‌شود و همواره به عنوان ستون فقرات شهر عمل کرده است و عموماً سایر عناصر شهری در ارتباط تنگاتنگ و منسجم با بازار سازمان یافته‌اند (Irandoost, 2011: 5). در این میان بازار تکاب ویژگی‌های منحصر به فرد خود را دارا می‌باشد که آن را از تمام بازارهای قدیمی متمایز می‌کند. این بازار برخلاف سایر بازارهای موجود که اغلب به صورت پوشیده هستند بصورت روباز طراحی شده است. درباره تاریخچه آن این‌گونه بیان می‌شود: «بازار روباز تکاب در سال ۱۳۲۸ تا سال ۱۳۳۸ توسط معمار معروف شهر تبریز استاد غلام‌حسین معمار باشی تبریزی به دستور ساعدالسلطان افشار (فتحعلی خان افشار) در چهار خیابان اصلی به مرکزیت چهارراه فعلی تکاب ساخته شد» (Mohammadi, 1997: 59).

- کاروانسرا (باربری اتحاد): از روزگاران قدیم ساخت کاروانسرا با توجه به اوضاع اجتماعی، اقتصادی و مذهبی ایران مورد توجه خاصی بوده است. توسعه راه‌های تجاری و زیارتی باعث شده که در بین جاده‌های کاروانی در سراسر کشور کاروانسراهایی برای

محدوده هسته اولیه رشد و توسعه کالبدی شهر و در یک مجموعه هم پیوند با بازار و مسجد جامع و دیگر اماکن، بقایای قلعه زیبایی را مشاهده کرد که نمایانگر یکی از عناصر اصلی شهرهای متأثر از فرهنگ اسلامی می‌باشد. این عمارت که در شهر تکاب به «سردار قالاسی» مشهور است در زمان سلطنت ناصرالدین قاجار توسط سردار حسینعلی خان افشار به سال ۱۲۸۱ قمری احداث شده است. بعد از اصلاحات اراضی در سال ۱۳۴۱ شمسی خان محلی زمین‌های خود را واگذار کرد و اقدام به مهاجرت به تهران نمود. ساختمان قلعه اربابی در ابتدا در اختیار نهادهای دولتی قرار گرفت و محلی برای سخنرانی‌های جمعی و حتی در دوره‌ای به عنوان کتاب‌خانه آموزش و پرورش نیز فعالیت کرد. در سال‌های اخیر این مکان در اختیار سازمان هلال احمر شهرستان تکاب قرار گرفته است و هم اکنون از آن به عنوان ساختمان اداری این سازمان استفاده می‌شود.

- مسجد جامع: اغلب مساجد در مرکز شهرها، نزدیک بازارها و محدوده دارالحکومه ساخته می‌شدند با توجه به اینکه حکومت‌های دینی که بر اساس دیدگاه‌های ایدئولوژی بوجود آمده‌اند باید به این امر توجه ویژه‌ای نمود که حکومت در دوران گذشته و حال بر پایه سه محور اقتصاد و سیاست و مذهب شکل گرفته که یکی از ارکان مهم قدرت مذهب بوده است. مساجد پایگاه اصلی قدرت در جامعه به شمار می‌روند. از اینرو نقش مساجد در شکل‌گیری و روند توسعه شهری بسیار پررنگ است که با بررسی آن می‌توان تاثیر مساجد و جایگاه فرهنگی آن‌ها را در توسعه اجتماعی بدست آورد (Saghaapur, 2008: 34).

در این میان مسجد جامع شهر تکاب با قدمت بیش از صدسال مربوط به اواخر دوره قاجار است و در تکاب، خیابان امام خمینی (ره) واقع شده و این اثر معماری در دیماه سال ۱۳۸۱ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. این اثر که در بافت مرکزی و

سیاست‌های بازآفرینی فرهنگ مبنا و راهنماهای طراحی در محدوده مورد نظر اقدام گردد.

۵- یافته‌های پژوهش

- ارزیابی و تحلیل وضعیت محدوده مرکزی شهر تکاب حاصل از تکنیک "دلفی" (Delphi) در دور اول، متناسب با شاخص‌های بازآفرینی فرهنگ مبنای استخراج شده، تعداد ۱۱ شاخص انتخاب و در قالب پرسش‌نامه‌ای با ۳۰ سوال طراحی شدند. پرسش‌نامه فوق با استفاده از طیف لیکرت (مقیاس ۵ گزینه‌ای) در اختیار هیئت خبرگان قرار گرفت تا هر یک از ایشان میزان موافقت خود را با عوامل تعیین کنند. جدول ۱ نتیجه دور اول را نشان می‌دهد. در دور دوم، برای اولویت‌بندی چالش‌های مشخص شده از نرم افزار SPSS و ضریب کندال بعنوان یک ضریب توافق، برای سنجش میزان توافق رتبه‌ها در بین پاسخگویان استفاده شد. با توجه به داده‌های به دست آمده از تحلیل نرم افزار SPSS، که ضریب کندال بیشتر از ۰,۷ شده است، می‌توان این نتیجه را برداشت کرد که اجماع نظر بر روی اولویت بندی ذیل وجود داشته و نیازی به تکرار دلفی نیست. از آنجایی که ضریب کندال در این پژوهش برابر ۰,۷۱۰ بوده است پس مطابق با این درباره اولویت‌بندی شاخص‌ها توافق نظر حاصل شده است.

توقف و استراحت کاروانیان بنا شود و نیز موقعیت جغرافیایی، سیاسی و اقتصادی در ایران از دیگر علل ازدیاد و گسترش این بناها بوده است (Shukri, 2012). موقعیت خاص شهر تکاب و تبدیل آن به مرکز تجارت کوچک در مسیر بازرگانی تبریز- همدان و ایجاد راسته بازار در قلب آن ورود و خروج کاروان‌های تجاری از نقاط مختلف منطقه و کشور ایجاد می‌نمود مکانی برای استراحت و توقف کاروانیان ایجاد شود. این ضرورت باعث گردید که کاروانسرای تکاب در سال ۱۳۲۸ تا سال ۱۳۳۸ توسط استاد غلامحسین معمارباشی تبریزی به دستور ساعدالسلطان افشار (فتحعلی خان افشار) در نزدیکی چهار راه اصلی و خیابان امام خمینی امروز و روبروی مسجد جامع تکاب ساخته شود. در واقع این مکان به عنوان یکی از عناصر کالبدی شهرهای بعد از اسلام، در کنار بازار روباز مهم‌ترین مرکز اقتصادی و تجاری این شهر به شمار می‌آیند. این مکان علی‌رغم گذشت زمان به شکلی جدید به فعالیت خود ادامه می‌دهد و هم اکنون با عنوان باربری اتحاد برای نقل و انتقال کالا به شهرهای مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد. (Najibi, 2013: 12).

پس از بررسی ویژگی‌های مرکز تاریخی شهر تکاب و معرفی آثار ارزشمند آن سعی می‌شود با تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از طریق کاربست روش‌های مدنظر در پژوهش به ارائه راهبردها و

جدول ۱: نتایج آمار توصیفی برای هر یک از متغیرها

شماره	متغیر	Median	Mean	Std. Deviation	N
۱	رویدادهای بین‌المللی و بزرگ مقیاس	4.00	4.09	0.856	7
۲	طراحی ساختمان‌ها و زیرساخت‌های شاخص و امضادار	5.00	4.64	0.748	7
۳	مضمون‌سازی	4.00	4.14	0.690	7
۴	توسعه هنر عمومی	4.00	3.78	1.024	7
۵	صنایع خلاق و محصولات فرهنگی	3.00	3.35	0.852	7
۶	فعالیت‌ها و کاربری‌های تفریحی و مصرفی	3.00	3.35	1.248	7

۷	0.503	4.20	4.00	کاربری ها و تسهیلات فرهنگی	۷
۷	0.570	4.18	4.00	برنامه ریزی فعالیت‌ها و رویدادهای محلی و مردمی	۸
۷	0.525	4.28	4.00	توجه به ظرفیت‌های موجود عناصر تاریخی ارزشمند	۹
۷	0.698	4.28	4.00	ارتقا کیفیت محیط مصنوع	۱۰
۷	0.487	4.28	4.00	ایجاد محدوده‌های فرهنگی	۱۱

(منبع: برداشت‌های میدانی نگارنده)

جدول ۲: نتایج حاصل از دور دوم آزمون کندال در تحلیل نرم افزار SPSS

Kendall's W Test

Ranks	
	Mean Rank
ساختمان‌ها و زیرساخت‌های شاخص	9.79
رویدادهای بزرگ مقیاس	7.93
کیفیت محیط مصنوع	7.50
فعالیت‌ها و رویدادهای محلی	7.29
ظرفیت‌های عناصر تاریخی	7.14
مضمون سازی	6.71
کاربری‌های فرهنگی	6.57
محدوده‌های فرهنگی	6.57
هنر عمومی	3.07
صنایع خلاق	2.07
کاربری‌های تفریحی	1.36

Test Statistics	
N	7
Kendall's W ^a	.710
Chi-Square	49.667
df	10
Asymp. Sig.	.000

a. Kendall's Coefficient of Concordance

انجام مرحله‌ای به شرح زیر است:

در ستون ۱ عوامل داخلی (یا خارجی)، تعدادی از مهمترین قوت‌ها و ضعف‌ها (فرصت و تهدید) فراروی طرح مشخص می‌شوند. در ستون ۲ «ستون وزن» به هر یک از عوامل و بر اساس اثر احتمالی آن‌ها بر موقعیت استراتژیک فعلی طرح وزنی از ۱ (مهمترین) تا صفر (بی اهمیت‌ترین) داده می‌شود. این بدین معناست که هر چقدر تاثیر آن عوامل بر موفقیت کنونی و آینده بیشتر باشد وزن بیشتر خواهد بود (جمع ستون ۲ بدون توجه به تعداد عوامل، ۱ است). در ستون ۳ «درجه بندی» به هر عامل امتیازی از ۴ (بسیار خوب) تا ۱ (ضعیف) و بر اساس پاسخ کنونی به آن عامل خاص داده می‌شود. این درجه

- ارزیابی و تحلیل وضعیت محدوده مرکزی شهر

تکاب بر اساس مدل ارزیابی "سوات" (SWOT) برای بررسی ویژگی‌های عمومی محدوده مطالعاتی در تکنیک سوات ابتدا عوامل محیط درونی و عوامل محیط بیرونی را طبقه بندی می‌کنیم. ماتریس ارزیابی عوامل داخلی نشانگر نقاط قوت و ضعف که محدوده مورد نظر در زمان حال با آن درگیر است را مدنظر قرار می‌دهد و ماتریس ارزیابی عوامل خارجی، نشانگر عواملیست که در آینده موجب فرصت و موقعیت توسعه و از طرف دیگر عواملی که این توسعه را تهدید می‌نمایند در این ماتریس فهرست می‌شوند. مشاهدات و بررسی‌های میدانی محقق در تهیه این ماتریس‌ها نقش اساسی دارد و برای تهیه آن نیاز به

هستند. عدم استفاده مناسب و اصولی از منابع و جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی موجود مرکز شهر به عنوان فعالیت‌های جاذب گردشگر و سرمایه با امتیاز وزنی (۰/۲۱) به عنوان مهم‌ترین نقطه ضعف در بافت مرکزی شهر شناخته شده است و از بین رفتن تدارم کالبدی و بصری بازار بدلیل ساخت‌وسازهای نامتعارف کسبه و ساخت بانک‌ها و توزیع نامناسب کاربری‌ها و تمرکز کاربری‌های اصلی شهر در محدوده مرکزی و کمبود امکانات و تسهیلات گردشگری و فراغتی (پارک، سینما، موزه، فضای باز عمومی) با امتیاز وزنی یکسان (۰/۱۸) در اولویت دوم به عنوان مهم‌ترین نقاط ضعف شناخته شده‌اند.

در عوامل خارجی نیز فرصت استفاده از آثار و منابع مهم تاریخی و فرهنگی در مرکز شهر به عنوان فعالیت‌های جاذب جمعیت و سرمایه و فرصت استفاده از نورپردازی بر روی بناهای شاخص به منظور افزایش خوانایی با امتیاز وزنی یکسان (۰/۳۲) در رتبه نخست و در رتبه دوم فرصت استفاده از زمین‌های بایر در جهت رفع برخی از کمبودهای محل با امتیاز وزنی (۰/۲۴) به عنوان مهم‌ترین فرصت قرار دارند. درحالی‌که مؤلفه خطر از بین رفتن کامل بازار با ساخت و سازهای جدید و عدم پیروی از اصول حاکم بر بافت تاریخی با امتیاز وزنی (۰/۲۴) در اولویت نخست و خطر تخریب ساختمان قلعه سردار افشار توسط سازمان مستقر در آن و خطر از بین رفتن کاروانسرای قدیمی در اثر بی‌توجهی و عدم مرمت با امتیاز وزنی یکسان (۰/۲۱) در اولویت دوم و مهم‌ترین تهدیدها شناخته شدند.

بندی نشان می‌دهد که سازمان به هر یک از عوامل داخلی (یا خارجی) تا چه میزان پاسخ می‌دهد. در ستون ۴ «امتیاز وزنی»، وزن در درجه هر عامل (ستون ۲ ضربدر ستون ۳) ضرب می‌شود تا به این وسیله امتیاز وزنی آن عامل به دست آید. به این ترتیب برای هر عامل یک امتیاز وزنی از ۱ تا ۴ به دست می‌آید که به طور متوسط این امتیاز عددی با میانگین ۲/۵ خواهد بود. پس از شناسایی عوامل داخلی و خارجی موثر در طرح از ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی برای بررسی بیشتر این عوامل و تجزیه و تحلیل آن‌ها استفاده گردید. نتایج حاصل در جداول (۳) و (۴) ارائه شده‌اند.

- تحلیل نتایج: چنانچه ملاحظه می‌شود امتیازی که در ارزیابی عوامل داخلی بدست آمد، ۲/۷۳ بوده است. با توجه به اینکه عدد مربوطه از ۲/۵ بزرگتر می‌باشد می‌توان نشان داد که سیستم از لحاظ عوامل داخلی نسبتاً قوی بوده و این عوامل از جمله عوامل مؤثر در موفقیت این پروژه به حساب می‌آید به طوری که در استفاده از نقاط قوت و بهبود نقاط ضعف، موفق عمل کرده است. (جدول ۳) همچنین در ماتریس عوامل خارجی، امتیاز محدوده ۲/۱۶ بوده و بیشتر از ۲/۵ می‌باشد که بیانگر شرایط مطلوب این بخش نیز می‌باشد. به این معنی که به شیوه‌ای موفق از فرصت‌های موجود استفاده نموده و اثر عوامل تهدیدآمیز را به پایین‌ترین میزان ممکن رسانده است. (جدول ۴) از سوی دیگر، با توجه به وزن‌های نهایی به دست آمده از عوامل داخلی در جداول زیر، وجود عناصر هویتی و شاخص تاریخی و استقرار بازار به عنوان یک عنصر اساسی عملکردی در تعاملات اجتماعی و اقتصادی با امتیاز وزنی یکسان (۰/۳۲) در اولویت از مهم‌ترین نقاط قوت در بخش عوامل داخلی

جدول ۳: ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (IFE) بر اساس وضع موجود محدوده مطالعاتی

ردیف	عوامل داخلی	وزن	درجه	امتیاز وزنی
Strengths - قوت ها				
S ₁	وجود عناصر هویتی و شاخص تاریخی	۰/۰۸	۴	۰/۳۲
S ₂	استقرار بازار به عنوان یک عنصر اساسی عملکردی در تعاملات اجتماعی و اقتصادی	۰/۰۸	۴	۰/۳۲
S ₃	تمرکز فعالیت های اقتصادی و امکان استفاده از اثرات مثبت بیرونی یکدیگر (دسترسی به تعداد مشتری بسیار زیاد برای عملکردها و امکان دسترسی به انواع عملکردها در مدت زمان کوتاه برای مردم)	۰/۰۷	۳	۰/۲۱
S ₄	حضور موثر و قوی مردم و فعالیت ها در راسته خیابان امام و انقلاب	۰/۰۵	۲	۰/۱۰
S ₅	اختلاط و تنوع فعالیتی موجد سرزندگی و تنوع فضایی در مرکز شهر	۰/۰۷	۲	۰/۱۴
S ₆	وجود ساکنین اصیل و بومی و هویت مندی در منطقه	۰/۰۸	۳	۰/۲۴
S ₇	پایداری و ثبات کالبدی بناهای تاریخی موجود	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
Weaknesses - ضعف ها				
W ₁	از بین رفتن تدارم کالبدی و بصری بازار بدلیل ساخت و سازهای نامتعارف کسبه و بانکها	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
W ₂	توزیع نامناسب کاربری ها و تمرکز کاربری های اصلی شهر در محدوده مرکزی	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
W ₃	کمبود نسبی فضای شهری واجد کیفیت مطلوب	۰/۰۷	۲	۰/۱۴
W ₄	ترافیک سنگین و فزاینده به علت وجود مراکز متعدد تجاری، اداری، مذهبی و ...	۰/۰۸	۲	۰/۱۶
W ₅	کمبود امکانات و تسهیلات گردشگری و فراغتی (پارک، سینما، موزه، فضای باز عمومی)	۰/۰۶	۳	۰/۱۸
W ₆	عدم استفاده مناسب و اصولی از منابع و جاذبه های فرهنگی و تاریخی موجود مرکز شهر به عنوان فعالیت های جاذب گردشگر و سرمایه	۰/۰۷	۳	۰/۲۱
W ₇	تداخل حرکتی پیاده و سواره در چهارراه مرکز	۰/۰۶	۲	۰/۱۲
W ₈	خیابان های مملو از اتومبیل پارک شده	۰/۰۵	۱	۰/۰۵
	جمع کل			۲/۷۳

(مآخذ: برداشت های میدانی نگارنده)

جدول ۴: ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (EFE) بر اساس وضع موجود محدوده مطالعاتی

ردیف	عوامل خارجی	وزن	درجه	امتیاز وزنی
Opportunities - فرصت ها				
O ₁	فرصت تزریق کاربری های فرهنگی در محدوده	۰/۰۷	۲	۰/۱۴
O ₂	فرصت استفاده از زمین های بایر در جهت رفع برخی از کمبودهای محل	۰/۰۸	۳	۰/۲۴
O ₃	فرصت استفاده از آثار و منابع مهم تاریخی و فرهنگی در مرکز شهر	۰/۰۸	۴	۰/۳۲

۰/۲۱	۳	۰/۰۷	قابلیت بالای گردشگری شهرستان تکاب و اماکن جاذب گردشگر	O ₄
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	مناسب بودن بستر تعاملات اجتماعی و بهبود حاصل از آن در بخش‌های دیگر	O ₅
۰/۳۲	۴	۰/۰۸	فرصت استفاده از نورپردازی بر روی بناهای شاخص به منظور افزایش خوانایی	O ₆
۰/۲۱	۳	۰/۰۷	فرصت پیوند و تعامل فضایی - کالبدی عناصر شاخص محدوده مرکزی شهر	O ₇
Threats – تهدیدها				
۰/۲۱	۳	۰/۰۷	خطر از بین رفتن کاروانسرای قدیمی در اثر بی توجهی و عدم مرمت	T ₁
۰/۲۴	۳	۰/۰۸	خطر از بین رفتن کامل بازار با ساخت و سازهای جدید و عدم پیروی از اصول حاکم بر بافت تاریخی	T ₂
۰/۲۱	۳	۰/۰۷	خطر تخریب ساختمان قلعه سردار افشار توسط سازمان هلال احمر	T ₃
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	عدم مدیریت منسجم و کارآمد شهری در مرکز شهر	T ₄
۰/۱۴	۲	۰/۰۷	مغایرت داشتن فعالیت‌های جدید با عناصر سازمان فضایی موجود موجب از بین رفتن انسجام درونی ساختار فضایی پهنه مرکزی می شود	T ₅
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	خطر از بین رفتن بافت تاریخی بدلیل فرسودگی آن	T ₆
۰/۲۰	۴	۰/۰۵	کم اطلاعی جامعه از مباحث طراحی شهری و معماری	T ₇
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	توجه بیشتر به حرکت سواره در محدوده مرکزی و ایجاد محورهای غیر فعال و بیشتر عبوری	T ₈
۲/۸۶	-	۱	جمع کل	

(مآخذ: برداشت های میدانی نگارنده)

جدول ۵: ترکیب عوامل داخلی و خارجی

عوامل داخلی		عوامل خارجی	
S	W	O	T
۱/۵۱	۱/۲۲	۱/۵۶	۱/۳۰
مجموع ضرایب عوامل مرکب			
SO	WO	ST	WT
۳/۰۷	۲/۷۸	۲/۸۱	۲/۵۲

(منبع: نتایج حاصل از یافته های تحقیق)

در جدول زیر مجموع امتیازات وزنی هر کدام از شاخص‌های عوامل داخلی و خارجی شامل قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها و مجموع ضرایب هر کدام از عوامل مرکب به طور جداگانه محاسبه شده‌اند. از اینرو مشاهده می‌شود که بزرگ‌ترین عدد به دست آمده مربوط به SO که بیانگر نقاط قوت و فرصت پروژه می‌باشد در نتیجه باید «استراتژی تهاجمی» اتخاذ شود و با بهره‌گیری از نقاط قوت از فرصت‌های موجود نهایت استفاده را کرد. (جدول ۵ و ۶)

جدول ۶: ماتریس سوات جهت تعیین راهبردها (مآخذ: برداشت های میدانی نگارنده)

ماتریس SWOT	نقاط قوت (S)	نقاط ضعف (W)
فرصت‌ها (O)	راهبردهای تهاجمی (SO)	راهبردهای محافظه کارانه (WO)
	۱- استفاده از پتانسیل گردشگری شهرستان و تلاش در جهت معرفی مرکز شهر تکاب در سطح منطقه و کشور به منظور رونق گردشگری	۱- بهبود و افزایش زیرساخت های گردشگری ۲- گسترش فضای سبز و باز در منطقه ۳- ایجاد کاربری های فرهنگی متناسب با بافت

در جهت افزایش بازآفرینی کالبدی	۲- تلاش در جهت استفاده از آثار تاریخی و فرهنگی و تنوع فعالیتی در مرکز شهر به عنوان فعالیت های جاذب جمعیت و سرمایه	
راهبردهای تدافعی (WT)	راهبردهای رقابتی (ST)	
۱- تهیه ضوابط و قوانین در جهت رهنمون سازی ساخت و سازهای جدید و الزام به پیروی از زمینه موجود ۲- توجه به پیاده مداری و حمل و نقل پاک در بافت تاریخی	۱- تلاش در جهت افزایش آگاهی در مردم نسبت به ابنیه تاریخی خود ۲- تلاش در جهت افزایش هویت مداری و سرزندگی در محدوده ۳- کمک به مردم ساکن در محدوده مرکزی در جهت بهسازی و نوسازی بافت	تهدیدها (T)

۶- نتیجه گیری

این محدوده نیز عبارت بودند از بهره گیری از منابع تاریخی به عنوان جاذبه های گردشگری و در مقابل تهدیدهایی همچون از بین رفتن تدریجی منابع و آثار فرهنگی و هویتی موجود.

- تدوین راهنمای طراحی شهری: راهنماهای طراحی، ارتباطی را میان سیاست های عمومی برنامه ریزی و اجرای ضوابط و مقررات فراهم می سازد و نقش عمده ای را در تحقق تمهیدات و دستاوردهای یک پروژه طراحی شهری ایفا می نمایند. در واقع راهنماهای طراحی شهری را می توان از جمله مهم ترین ابزار در اختیار طراحان شهری دانست که از آن جهت انعکاس و ظهور تدابیر و تمهیدات کیفیت بخش در فضاهای شهری استفاده می کنند (Behzadfar, 2009: 14). در زیر راهنمای طراحی شهری در دو محور طراحی ساختمان ها و طراحی منظر و محوطه آرایبی برای محدوده مرکزی شهر تکاب ارائه شده است:

با توجه به شناخت ها و تحلیل های انجام شده در ۱۱ شاخص مشخص شده برای بازآفرینی فرهنگ مبنا در بخش تاریخی و مرکزی شهر تکاب و در جمع بندی تحلیل های انجام شده از روش های مختلف، می توان نتیجه گرفت که نقاط قوت فراوان در زمینه عناصر تاریخی در مرکز شهر و از طرفی فرصت های موجود در زمینه ایجاد زیرساخت ها و سرمایه های اجتماعی و فرهنگی وجود دارد که می تواند زمینه ساز ایجاد ایده ها و افکار متنوع در این خصوص گردد.

با بررسی تحلیل انجام گرفته توسط روش دلفی می توان نتیجه گرفت که شاخص های ایجاد ساختمان ها و زیرساخت های شاخص، برنامه ریزی جهت رویدادهای بزرگ مقیاس و افزایش کیفیت محیط مصنوع به ترتیب در اولویت های اول تا سوم قرار دارند که لزوم توجه ویژه به هر کدام مدنظر است.

در بخش دوم و در تحلیل روش سوات می توان از نقاط قوت اصلی به وجود عناصر تاریخی و هویتی و نقش بازار در زمینه عملکردی و اجتماعی اشاره کرد. در زمینه نقاط ضعف نیز فراموشی هویت و عدم استفاده از منابع تاریخی در نتیجه تخریب عناصر شهری همچون بازار اشاره کرد. فرصت های موجود در

محوریت راهنمای طراحی: راهنمای طراحی معماری ساختمان های مرکز شهر

اصول:

- ایجاد هویت‌مندی فضا
- ایجاد یکپارچی بصری
- زمینه‌گرایی جغرافیایی
- ایجاد تنوع در فضاهای شهری
- ایجاد سرزندگی اجتماعی

موضوع راهنما: هویت‌مندی و فرهنگ‌مداری که به مرکز شهر شخصیت ویژه‌ای می‌بخشند.

اهداف:

- استفاده از ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی مردم شهر در جهت احداث ابنیه واقع در مرکز شهر؛
- توجه به احیا و بازآفرینی ساختمان‌های تاریخی و فرهنگی با تاکید بر بازطراحی ساختمان‌های قدیمی و تاریخی؛
- فراهم نمودن زمینه حضور فعالیت‌های متنوع در فضاهای مرکز شهر؛
- استفاده از حضور و نمود کاربری‌ها و فعالیت‌های جاذب جمعیت جهت ارتقاء کیفیت سرزندگی مرکز شهر.

راهنمای طراحی:

- ✓ برای ایجاد سرزندگی در طول ساعات مختلف شبانه روز، بیش از ۸۰ درصد کاربری‌های بازار سنتی و ۶۰ درصد کاربری‌های واقع در طبقه همکف تمامی ساختمان‌هایی که به سمت خیابان‌های مرکز شهر جهت‌گیری نموده‌اند، دارای کاربری‌های عابر محور باشند.
- ✓ ساختمان‌هایی که به سمت خیابان‌های مرکز شهر در محدوده بازار جهت‌گیری نموده‌اند، باید حداکثر دارای دوطبقه در نمای خود باشند.
- ✓ نماهای سطح همکف مغازه‌های بازار در محدوده مرکزی شهر باید در جهت ایجاد یکپارچگی بصری دارای بافتی سنتی بوده و از نماهای تاریخی موجود شامل درب‌های سه تکه که دارای قوس‌های نیم دایره‌ای در قسمت بالای مغازه‌ها می‌باشند تبعیت کنند.
- ✓ در تعمیرات و نوسازی واحدهای معماری در محدوده بازار تاریخی، بایستی ضمن رعایت ضوابط شهرداری، از فرم و مصالح هماهنگ با بافت قدیمی استفاده شود.
- ✓ به منظور ایجاد کافه‌های خیابانی (در فضای باز)، یا دیگر فعالیت‌ها و کاربری‌های مورد استفاده توسط مغازه‌داران استفاده قسمتی از معبر پیاده در جهت قراردادن نیمکت‌ها بلامانع است.
- ✓ استفاده از کاربری‌های فرهنگی در مغازه‌های نزدیک و مجاور با فرهنگسرا و توجه به کاربری‌های هماهنگ با کالبد تاریخی توصیه می‌شود.
- ✓ برای ایجاد کیفیت در بحث شفافیت نمای ساختمان‌ها، نباید از شیشه‌های رفلکس، مات و دودی در پنجره‌های نمایش استفاده کرد.
- ✓ باید نمای مغازه‌ها در ذهن ناظرین خواننده شود و کاربری موجود در مغازه از بیرون خوانا باشد.
- ✓ سرریز فعالیتی در مغازه‌ها تا حدی که سبب اختلال در تردد پیاده‌ها نشود بلامانع است.
- ✓ تامین پارکینگ‌ها و توقف‌گاه‌های موقتی و دائمی در ابتدای حوزه‌های بازار جهت کاهش تردد سواره در مرکز شهر

توصیه می‌گردد.

محوریت راهنمای طراحی: راهنمای طراحی منظر و محوطه آرای در مرکز شهر

اصول:

- ایجاد محیط‌های انعطاف پذیر
- تامین آزادی حرکت پیاده
- تامین خوانایی مکان‌های شهری
- توجه به تناسبات بصری
- تامین آسایش اقلیمی
- توجه به پاکیزگی محیطی

موضوع راهنما: توجه به بعد بصری محیط شهری به افزایش ویژگی‌های ادراکی و خوانایی محیط کمک می‌کند.

اهداف:

- ایجاد فضاهای شهری با قابلیت استفاده برای مقاصد مختلف و در زمان‌های گوناگون؛
- ایجاد بستر مناسب برای راحتی حرکت پیاده؛
- ایجاد قابلیت درک یک مکان و افزایش خوانایی در دو سطح فرم کالبدی و الگوی فعلیتی؛
- تنظیم شرایط محیطی فضاهای شهری از قبیل دما، رطوبت، تابش و ... در جهت راحتی فیزیولوژیک بدن انسان؛
- فراهم نمودن زمینه پاکیزگی منابع طبیعی و حفاظت از محیط زیست.

راهنمای طراحی:

- ✓ مغازه داران و فروشندگان موجود در مرکز شهر از جمله سوپرمارکت‌ها، خواربارفروشی‌ها و ... نباید با قراردادن وسایل فروشگاه‌ها در معبر پیاده و یا تابلوهای تبلیغاتی در معبر سواره و یا پیاده مانع تردد شوند.
- ✓ لزوم توجه به مسیرهای پیاده و ایجاد مسیرهای دوچرخه در محدوده داخلی مرکز شهر و بازار تاریخی به منظور کاهش ترافیک سواره توصیه می‌شود. *ژئوشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*
- ✓ در طراحی مسیرهای پیاده، در نظر گرفتن خط مخصوص معلومین و اطمینان از مسدود نبودن آن‌ها توسط پایه‌های روشنایی یا قراردادن وسایل فروشندگان الزامیست. *مجله علمی شهرسازی ایران*
- ✓ لزوم توجه به کفسازی متناسب با مسیر سواره در جهت آرامسازی ترافیک به منظور افزایش ایمنی عابرین در محدوده مرکزی شهر و محوطه بازار الزامیست.
- ✓ استفاده از تابلوهای معرف کاربری به طور هماهنگ به گونه‌ای که سبب اختشاش بصری نشود و مطابق با ضوابط پیشنهادی از سوی سازمان‌های مربوطه باشد، الزامیست.
- ✓ لزوم استفاده از مواد و مصالح متناسب با مسیر پیاده در مسیرهای عبوری از داخل بازار توصیه می‌شود.
- ✓ برای افزایش خوانایی و ایجاد امنیت شبانه در فضاهای شهری باید نماها و جداره‌های واجد ارزش تاریخی نورپردازی گردند.
- ✓ لزوم توجه به میلان شهری مناسب و متناسب با بافت تاریخی و در محدوده بازار توصیه می‌شود.
- ✓ استفاده از گیاهان و درختچه‌های زینتی در معابر و فضاهای شهری توصیه می‌شود.

✓ درختان استفاده شده در معابر باید از نوع خزان پذیر بوده و نباید از درختان میوه دار استفاده شود.

ناحیه از شهر است. در سالیان اخیر این عناصر مورد بی توجهی قرار گرفته و مهم ترین آن یعنی بازار توسط عناصر جدید همچون بانک‌ها تخریب شده و شاهد قرارگیری مواردی جدید و نو با ساختار و بافتی متفاوت و متضاد با زمینه خود هستیم. در این پژوهش با بازآفرینی این ناحیه از شهر و با اولویت قرار دادن فرهنگ خاص مردمان این منطقه از کشور، سعی در احیا و بهبود ویژگی‌های گذشته آن شد تا همچون گذشته این عناصر نقش خود را بازیابند و بعضی از آن‌ها نیز در قالب کاربری‌ها و مکان‌های جدید مورد استفاده قرار گیرند. شاخص‌های انتخاب شده برای این مرکز هر یک متناسب با اهمیت آن اولویت بندی شد و با هدف گذاری و ارائه راهبردها به سیاست‌هایی برای آن مورد اجرا قرار گرفت.

سوال ۳. اصول و معیارهای حاکم در طراحی فضاهای عمومی در بخشی از بافت تاریخی و فرهنگی مرکز تاریخی شهر تکاب چه می‌تواند باشد؟

اصول حاکم بر طراحی فضاهای عمومی در ناحیه تاریخی مرکز شهر تکاب بر ۱۱ معیار بازآفرینی فرهنگ مینا استوار است. از این میان چهار معیار توجه به ظرفیت موجود عناصر تاریخی و ارزشمند، برنامه‌ریزی رویدادهای بین المللی و بزرگ مقیاس، مضمون سازی و ایجاد محدوده‌های فرهنگی مبتنی بر هدف حفظ، احیا و تدارم ساختار و هویت فضایی- کالبدی ویژه شهر تکاب بوده است. سه معیار برنامه‌ریزی فعالیت‌ها و رویدادهای محلی و مردمی، ایجاد کاربری‌ها و تسهیلات فرهنگی و ارتقاء کیفیت محیط مصنوع مبتنی بر هدف ارتقاء و بهبود تعاملات اجتماعی و افزایش حس تعلق به محدوده در بهره‌گیری از فضاهای شهری بوده است. و چهار معیار، طراحی ساختمان‌ها و زیرساخت‌های شاخص و امضادار، برنامه ریزی برای ایجاد فعالیت‌ها و

با در نظر گرفتن مطالب مطرح شده و مطالعات صورت گرفته در قسمت های پیشین و با توجه به زمینه اجرایی طرح، در این قسمت به ارائه نتایج از طریق پاسخ به سوالات مطرح شده در فصل اول در قالب «پرسش‌های تحقیق» پرداخته می‌شود:

سوال ۱. چگونه می‌توان با اولویت قراردادن فرهنگ، به بازآفرینی شهری در مرکز شهر تکاب کمک نمود؟

از آنجایی که محدوده پژوهش جنبه تاریخی دارد و عناصر ارزشمند کلیدی و به خصوصی در آن حضور دارند، می‌توان رویکرد فرهنگی را برای بازآفرینی محدوده پژوهش انتخاب کرد. برای این منظور در ابتدا به کمک روش دلفی و توسط متخصصین موضوع، شاخص‌های بازآفرینی فرهنگ مینا که با بافت محدوده بیشترین همخوانی را داشتند انتخاب شد؛ در ادامه پس از انتخاب ۱۱ شاخص برای مطالعه در محدوده مورد پژوهش، این شاخص‌ها توسط متخصصین اولویت‌بندی گردیدند و در نتیجه متناسب با اولویت بندی‌های صورت گرفته به ارائه راهبردها و راهکارهای طراحی در محدوده پژوهش اقدام شد. در انتها سیاست‌های طراحی شهری برای هر یک از راهبردها با توجه به نتایج به دست آمده از تکنیک دلفی و تحلیل عوامل تاثیرگذار و تجزیه و تحلیل پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل بافت، مطرح گردید.

سوال ۲. عناصر شهری واجد ارزش تاریخی چه نقشی در بازآفرینی مراکز شهری دارند و چه علی سبب افول نقش آنها در زمان حال شده است؟

محدوده تاریخی مرکز شهر تکاب از گذشته تا به حال نقش مهمی در تمام جوانب شهری و فراشهری داشته و دارد. وجود عناصر شهری مهم در این ناحیه از شهر همچون بازار، کاروانسرا، مسجد جامع، حمام، قلعه حکومتی و... همگی بیانگر نقش و اهمیت این

کاربردهای تفریحی و مصرفی، ایجاد صنایع خلاق و محصولات فرهنگی و توسعه هنر عمومی مبتنی بر هدف افزایش پایداری فرهنگی در هماهنگی با ساختارهای کالبدی و عملکردی می‌باشند.

7- References

Persian References:

- Ahmadian, R & Latifi, G & Kheshti, M. (2021). *Investigation of the physical elements of the central urban cultural region and its application in order to develop the cultural elements of the city (Investigation of the boundaries of the cultural region of Shiraz)*. Iranian Urbanism. Volume 4, Issue 6.
- Aminzadeh, B & Dadras, R. (2012). *Cultural Regeneration of Qazvin Historical Texture Based on Urban Tourism*. Iranian Architecture Quarterly. Volume 1, Issue 2.
- Irandoost, K & Bahmani, A. (2011). *Physical Developments of Traditional Markets in Iranian Cities: Kermanshah Bazaar*. JOURNAL OF STUDIES ON IRANIAN ISLAMIC CITY. Volume 2, Issue 5.
- Behzadfar, M. & Shakibamanesh, A. (2009). *The Location of Design Guidelines in Urban Design Process and their Role in Promoting Urban Spaces Quality*. Arman shahr, Volume 1, Issue 1, march 2009.
- Tavassoli, M. (1992). *Urban Space Design 1*, Iran Urban Planning and Architecture Studies and Research Center, First Edition.
- Saghaapur, H & Nasr, T. (2008). *A look at the location of a mosque in the city, a case study: a mosque in the city of Shiraz*. International Conference on the World Commemoration of Mosques. Volume 6, Issue 7.
- Shukri, H. (2012). *Caravanserai Bridge Communication for Generations*. Jamjam Online, October 15, 2012. <https://jamejamonline.ir/fa/news/508836>
- Safdari, S & Pourjafar, M & Ranjbar, E. (2014). *Culture-led regeneration, grounds of promoting cultural interactions (Case Study: the historical context of Mashhad)*. Journal of Urban Planning and Architecture of Haft Shahr. Issue 47-48.
- Lotfi, S. (2011). *Culture-led Regeneration: A Reflection upon Cultural Fundamentals and the Act of Regeneration*. Honar-ha-ye-Ziba Memari-va-Ahahrsazi. Volume 3, Issue 45.
- Mohammadi, A. (1997). *History of Takab Afshar*. Tehran. Iman Publications. First Edition.
- Najibi, Mohammad & Aminnejad, K & Omrani, M (2013). *Investigating the role and structure of architecture of the elements of the physical identity of the Islamic city: Dar-ol-hokomeh, Grand Mosque, Bazaar and Caravanserai of Takab*. National Conference on Architecture and Sustainable Urban Spaces, Mashhad.

Latin References:

- Evans, G & Shaw, P. (2004). *The contribution of culture to regeneration in the uk: areview of evidence*. A report to the department for culture media and sport.

- Jones, P., & Evans, J. (2008). *Urban regeneration in the UK: Theory and practice*. Sage.
- Miles, S & Paddison, R. (2005). *Introduction: The rise and rise of culture-led urban regeneration*. *Urban studies*, 42(5-6), pp. 833-839.
- Montgomery, J. (2003). *Cultural quarters as mechanisms for urban regeneration*. Part 1: Conceptualising cultural quarters. *Planning, Practice & Research*, 18(4), pp.293-306.
- Smith, M.K. ed. (2006). *Tourism, culture and regeneration*. Cabi.

ضمایم

سؤالات پرسشنامه

سؤالات	مولفه ها
۱. به نظر شما، برنامه ریزی رویدادهای بزرگ مقیاس نظیر مراسمات ملی و مذهبی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	
۲. برنامه ریزی نمایش ها و فستیوال های منحصربه فرد به عنوان رویدادهای کوچک مقیاس که قابلیت تکرار در دوره ای خاص از سال را دارند تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	رویدادهای بین المللی و بزرگ مقیاس
۳. برنامه ریزی رویدادهای بین المللی (نظیر فعالیت هایی در جهت شناساندن شهر تکاب) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	
۴. طراحی ساختمان های شاخص (همچون آثار معماری ای که با توجه به فرهنگ مردمان ساخته می شوند و می توانند به عنوان نشانه شهری نیز عمل کنند) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	طراحی ساختمان ها و زیرساخت های شاخص و امضادار
۵. طراحی سازه های خلاقانه ای همچون گذرگاه های طاق دار و ... تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	
۶. مضمون سازی (به معنای تلاش در جهت متمایز ساختن خود بوسیله یک مضمون (تم) فرهنگی مخصوص) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	مضمون سازی
۷. استفاده از هنرهای عمومی نظیر نقاشی های دیواری و فرش نقاشی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	
۸. استفاده از هنرهای عمومی نظیر مجسمه ها تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	
۹. استفاده از هنرهای عمومی نظیر موزاییک (معرق کاری، کاشی شکسته و ...) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	توسعه هنر عمومی
۱۰. در حالت کلی توسعه هنر عمومی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟ خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم	
۱۱. برنامه ریزی جهت صنایع خلاق نظیر بازارچه آثار هنری، صنایع دستی، طراحی لباس ها و ... به عنوان محصولات فرهنگی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	صنایع خلاق و محصولات فرهنگی

	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۲. برنامه ریزی جهت صنایع خلاق نظیر موسیقی، هنرهای نمایشی، انتشارات و کتابفروشی، نرم افزارهای رایانه ای و... به عنوان محصولات فرهنگی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۳. برنامه ریزی فعالیتها و کاربری های تفریحی و مصرفی نظیر مراکز خرید و مال های بزرگ تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۴. برنامه ریزی فعالیتها و کاربری های تفریحی نظیر مراکز اقامتی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۵. ایجاد تسهیلات فرهنگی همچون موسسات فرهنگی جدید (مانند نگارخانه ها و ...) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۶. ایجاد کاربری های فرهنگی نظیر سالن های سینما و تئاتر تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۷. ایجاد کاربری های فرهنگی نظیر موزه ها تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۸. ایجاد کاربری های فرهنگی نظیر کتابخانه ها و فرهنگسراها تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱۹. افزایش کاربری های فرهنگی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده موردنظر کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۰. برنامه ریزی رویدادهایی نظیر جشن های محلی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۱. برنامه ریزی رویدادهایی نظیر مراسمات عزاداری (ماه محرم و ...) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک کند؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۲. برنامه ریزی فعالیتها و رویدادهای محلی و مردمی (به عنوان میراث ناملموس) تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۳. استفاده مجدد از ساختمان های تاریخی و ارزشمند (همچون استفاده از آن ها در قالب ادارات و ...) در محدوده مرکزی شهر تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۴. حفاظت از ساختمان های تاریخی ارزشمند و استفاده از آن ها در جهت بازدید گردشگران تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۵. توجه به ظرفیت های موجود عناصر تاریخی ارزشمند و استفاده از آن ها در جهت احیا و بازآفرینی بافت های پیرامونی تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۲۶. اصلاح سطوح پیاده و کفسازی ها در راستای ارتقا کیفیت محیط مصنوع تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی					

<p>در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟</p> <p>خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم</p>	<p>مصنوع</p>
<p>۲۷. بهبود نماها به عنوان لبه های عمومی محیط ساخته شده در راستای ارتقا کیفیت محیط تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟</p> <p>خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم</p>	
<p>۲۸. استفاده از نرم فضاها همچون پوشش گیاهی و فضای سبز در راستای ارتقا کیفیت محیط مصنوع تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟</p> <p>خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم</p>	
<p>۲۹. اصلاح و بهبود دسترسی ها بویژه دسترسی پیاده در راستای ارتقا کیفیت محیط مصنوع تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟</p> <p>خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم</p>	
<p>۳۰. برنامه ریزی جهت ایجاد محدوده های فرهنگی نظیر مناطقی که نسبت به سایر مناطق تمرکز زیادی از تسهیلات فرهنگی در آن موجود است تا چه میزان می تواند به احیا و بازآفرینی در محدوده مرکزی شهر تکاب کمک نماید؟</p> <p>خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم</p>	<p>ایجاد محدوده های فرهنگی</p>

نحوه ارجاع به این مقاله:

عین اللهی، داود و قنبران، عبدالحمید. (۱۴۰۱). بازآفرینی فرهنگ مبنای مراکز شهری با تاکید بر احیای عناصر تاریخی و ایجاد فضاهای هویتمند؛ مطالعه موردی: مرکز شهر تکاب، شهرسازی ایران، ۵ (۸)، ۱ - ۲۰.

COPYRIGHTS
Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to the Iranian Urbanism Journal. This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

URL: <https://www.shahrsaziiran.com/1401-5-7-article1/>

DOR: <https://dori.net/dor/20.1001.1.27170918.1401.5.8.1.9>